

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Název práce: Zapamatovatelnost a nápadnost změn – vztah paměti a vnímání

Autorka práce: Barbora Ptáčková

Diplomová práce se zabývá vztahem mezi vizuální pamětí a schopnosti detekovat změny na fotografiích. Jejím ústředním tématem je fenomén „slepota ke změně“, kterému je v zahraničních studiích věnováno mnoho pozornosti. V českém prostředí však není příliš známý a doposud nebyl systematicky zkoumán.

Teoretická část práce je rozdělena do tří větších tematických celků. V první části je koncept „slepota ke změně“ definován a popsán v kontextu výzkumů, které se jím v minulosti zabývaly. Druhá část je věnována vizuální paměti, zejména výzkumům, které se zabývaly kapacitou a detailností reprezentací ve vizuální dlouhodobé paměti. Ve třetí části autorka informuje o studiích, které sledovaly vztah mezi dlouhodobou pamětí a detekcí změny.

V rámci teoretické části autorka prokázala schopnost analyzovat dostupné teorie a výzkumy, které byly v souvislosti s fenoménem „slepota ke změně“, již realizovány. Přehledně shrnula současný stav zkoumané problematiky a odůvodnila téma a záměr své práce. Správně, v souladu s doporučenou normou, použila citace a odkazy.

Empirická část vymezuje cíl výzkumu, popisuje výzkumný vzorek a metody použité ve výzkumu. Při popisu možností vztahu mezi vizuální pamětí a detekcí změny se autorka věnuje pouze vztahu lineárnímu, také z použité metody zkoumání tohoto vztahu (korelační koeficient) je zjevné, že má na mysli pouze vztah lineární. Proč tedy nemluví o lineárním vztahu i v hypotézách?

V rámci metod byl představen Ishiharův test barvosleposti. Ten však sloužil pouze k tomu, aby do vzorku respondentů nebyli zařazeni jedinci, jejichž špatná schopnost detekovat změny by byla způsobena deficitem barevného vidění. Proto mi dvě kapitoly věnované Isharově testu barvosleposti připadají nadbytečné, do práce nezapadají.

Design výzkumu a jeho průběh je představen jasně a srozumitelně. Volba výzkumného designu je dobře zdůvodněna. Konkrétně byl použit flicker experimentální design, který poprvé představil Rensink v roce 1997. Ten však, jak uvádí autorka v teoretické části práce na str. 14, použil pořadí originálních (A) a změněných (A') obrázků ve sledu A, A, A', A', zatímco autorka využila sled A, A', A, A'. Může mít tato změna nějaký vliv na výsledky měření?

Ke sledování změn byly použity fotografie z databáze FIGRIM, ve které bylo pro každou fotografii změřeno skóre zapamatovatelnosti. V experimentu proto nebylo prováděno žádné měření vizuální paměti, zapamatovatelnost fotografií byla převzata z databáze. V práci bych uvítala informaci o velikosti a struktuře standardizačního souboru a zdůvodnění toho, proč lze předpokládat, že v souboru našich respondentů – vysokoškolských studentů, by byly výsledky zapamatovatelnosti stejné.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, zda existuje vztah mezi vizuální pamětí a detekcí změny. Jak autorka uvádí, velikost změny se pohybovala v rozmezí od 1 % do 24 % obrázku. Jak autorka postupovala, aby velikost změny nebyla třetí, skrytou proměnnou? Počítala parciální korelační koeficient? Podobný

problém vidím i v tom, že změny na fotografiích byly dvou typů a umístěné v různých částech fotografií. Přitom autorka na str. 15 a dalších konstatuje, že proband nalezne změny v centrální oblasti rychleji než okrajové změny. Bylo nějak ošetřeno, aby umístění změn bylo rovnoměrně zastoupeno v celé škále skóreů zapamatovatelnosti?

U popisných statistik a korelačních koeficientů bych uvítala informaci o velikosti vzorku, a to zejména z toho důvodu, že by bylo na první pohled zřejmé, kdy jednotlivá pozorování tvoří respondenti a kdy fotografie. Bez této informace se lze pouze domnívat, že v tabulce 1 tvoří výzkumný soubor fotografie a sledovanou proměnnou je průměrný čas dvaadvaceti respondentů. Naopak v tabulce 2 jde pravděpodobně o soubor respondentů, kde proměnnou je průměr časů pro 128 fotografií? Pokud tomu tak je, mám otázku: Ze statistických charakteristik uvedených v tabulce 1 je zřejmé, že rozdělení RT i RTA není normální. Nebylo by tedy vhodnější použít Spearmanův korelační koeficient?

V grafu 1 je situace popsána jasně – jedná se o respondenty. Informace, že u 50 % testovaných osob se průměrný reakční čas pohybuje od 5 do 8 s, se však s grafem neshoduje.

Po formální stránce je práce zpracována kvalitně a přehledně. Poněkud rušivě však působí gramatické chyby ve shodě podmětu s přísudkem a chyby v interpunkci.

Závěr: Bakalářskou práci Barbory Ptáčkové považuji navzdory výše uvedeným problematickým místům za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, 28.8. 2017

Alena Škaloudová